

F. t. I. vedr. ophavsretsloven

Danmarks Blindebibliotek efterlyste særligt en mulighed for at stille lyd-bøger til rådighed online for deres brugere, mens Den danske Forlæggerforening ønskede en præcisering af kravene til sikkerhed (kryptering eller lignende) i forbindelse med distribution i medfør af § 17, stk. 1 og 4, for at undgå misbrug.

Kulturministeriet tog på den baggrund initiativ til en møderække med henblik på at drøfte behovet for en ændring af bestemmelsen. Der har siden januar 2004 været afholdt en række møder med deltagelse af Danmarks Blindebibliotek, Dansk Blindesamfund, Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark, Det Centrale Handicapråd, Den danske Forlæggerforening, Dansk Forfatterforening og Danske skønlitterære Forfattere. Høringsudkastet blev drøftet på et møde i september 2004, hvor der var bred opbakning til forslaget om ændring af § 17.

4.2. Udvidelse af § 17, stk. 2, 1. led – gengivelse og spredning af lydoptagelser

4.2.1. Gældende ret

Ophavsretslovens § 17, stk. 1, tillader gengivelse og spredning af eksemplarer af udgivne værker, når gengivelsen er særligt bestemt til brug for blinde, svagtsende, døve og talelidende samt personer i øvrigt, der på grund af handicap er ude af stand til at læse trykt tekst. Der er således tale om en generel undtagelse fra ophavsmandens eneret til fordel for de syns- og hørehandicappede.

Efter ophavsretslovens § 17, stk. 2, 1. led, er det imidlertid ikke tilladt at gengive og sprede eksemplarer af gengivelser, der udelukkende består af lydoptagelser. Der er typisk tale om lydoptagelser af musikværker (fx cd'er) og litterære værker i form af indlæsning (fx lyd-bøger og lydavisere).

Det fremgår af stk. 2, 1. led, at det kun er rene lydoptagelser, der er omfattet af undtagelsen i stk. 2, jf. ordet »udelukkende«. Rene lyd-bøger kan dermed ikke fremstilles med hjemmel i § 17, stk. 1. Der er derimod adgang til at fremstille lydoptagelser af litterære værker (dvs. lyd-bøger) med henblik på udlån til syns- og læsehandicappede, mod betaling af vederlag til ophavsmanden i medfør af bestemmelsen i den gældende lovs § 17, stk. 4.

Er der derimod tale om optagelser af litterære værker eller musikværker, der ud over lyd også består af fx tekst og billeder (multimedieprodukter), er disse ikke omfattet af den nuværende regel i § 17, stk. 2, og vil derfor kunne fremstilles vederlagsfrit med hjemmel i stk. 1.

4.2.2. Kulturministeriets overvejelser

Den forskel i retstilstanden mellem rene lyd-bøger, der kun må fremstilles med henblik på udlån og mod betaling af vederlag til ophavsmanden, og lydoptagelser af litterære værker, der indgår i multimedieprodukter, og som derfor kan gengives og spredes vederlagsfrit, forekommer hverken hensigtsmæssig eller tidssvarende.

Kulturministeriet foreslår derfor at udvide bestemmelsen i stk. 2 til at finde anvendelse på *alle* lydoptagelser af litterære værker.

En udvidelse af stk. 2 vil indebære, at lydoptagelser af et litterært værk, der indgår i et multimedieprodukt, ikke vil kunne fremstilles vederlagsfrit med hjemmel i § 17, stk. 1. En sådan lydoptagelse vil derimod være omfattet af tvangslicensen i § 17, stk. 4 (som efter forslaget bliver stk. 3), hvorefter ophavsmanden har krav på vederlag.

For så vidt angår lydoptagelser af musikværker fremgår det af forarbejderne til en ændring af § 17 i 1996, at baggrunden for at undtage disse fra adgangen til gengivelse og spredning i stk. 1 er, at udbuddet af musikværker er så stort for alle grupper af befolkningen, at der ikke findes at være behov for en særlig adgang til eksemplarfremstilling af sådanne værker for de handicappede. Kulturministeriet finder, at der fortsat er behov for at opretholde en undtagelse i stk. 2 for så vidt angår rene lydoptagelser af musikværker (fx en cd), og forslaget indebærer derfor ikke en ændring herpå.

§ 17, stk. 1, vil herefter omfatte gengivelse og spredning af eksemplarer af

- litterære værker, men ikke lydoptagelser (indlæsninger) af litterære værker
- musikværker, når de indgår i multimedieprodukter, men ikke gengivelser, der udelukkende består af lydoptagelser af musikværker
- filmværker, kunstværker og andre værksarter.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 5.

4.3. Ophævelse af § 17, stk. 2, 2. led – forbud mod udlejning

4.3.1. Gældende ret

§ 17, stk. 2, indeholder i 2. led en undtagelse, som indebærer, at det ikke er tilladt at udleje eksemplarer af de værker, der er fremstillet med hjemmel i § 17, stk. 1.

Ved at undtage udlejning fra adgangen til spredning sikres det, i lighed med hvad der i øvrigt følger af ophavsretslovens § 19, stk. 2, at ophavsmanden har en eneret til udlejning.